

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN**

NGÔ MINH NGUYỆT

**QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU
TỪ NĂM 1992 ĐẾN NAY**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUỐC TẾ HỌC

HÀ NỘI – 2016

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

NGÔ MINH NGUYỆT

**QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU
TỪ NĂM 1992 ĐẾN NAY**

Chuyên ngành: Quan hệ quốc tế

Mã số chuyên ngành: 60 31 02 06

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUỐC TẾ HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. BÙI HỒNG HẠNH

HÀ NỘI – 2016

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên của luận văn, em xin được gửi lời cảm ơn chân thành tới PGS.TS. Bùi Hồng Hạnh, người đã tận tình giúp đỡ và bỏ tâm huyết hướng dẫn em hoàn thành luận văn này.

Em cũng xin gửi lời cảm ơn tới các thầy cô trong Khoa Quốc tế học, trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, các thầy ở Viện nghiên cứu Châu Âu đã cung cấp cho em những kiến thức quý báu về các vấn đề quốc tế nói chung và châu Âu nói riêng. Điều đó đã góp phần tạo điều kiện để em hoàn thành khóa luận này.

Học viên

Ngô Minh Nguyệt

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN.....	1
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	4
MỞ ĐẦU	5
1. Lý do lựa chọn đề tài.....	5
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	7
3. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	8
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	Error! Bookmark not defined.
5. Phương pháp nghiên cứu.....	Error! Bookmark not defined.
6. Cấu trúc luận văn	Error! Bookmark not defined.
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ HÌNH THÀNH QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU	Error! Bookmark not defined.
1.1 Các thông tin cơ bản về Na Uy và Liên minh châu Âu	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. Thông tin cơ bản về Na Uy	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. Thông tin cơ bản về Liên minh châu Âu ...	Error! Bookmark not defined.
1.2. Các yếu tố nền tảng cho môi quan hệ giữa Na Uy và Liên minh châu Âu.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.1 Yếu tố địa lý	Error! Bookmark not defined.
1.2.2. Yếu tố lịch sử.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.3. Yếu tố kinh tế - chính trị.....	Error! Bookmark not defined.
1.3. Chính sách đối ngoại của Na Uy đối với Liên minh châu Âu .	Error! Bookmark not defined.
1.4. Chính sách đối ngoại của Liên minh châu Âu đối với Na Uy .	Error! Bookmark not defined.

**CHƯƠNG 2: QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU
TRÊN CÁC LĨNH VỰC (TỪ NĂM 1992 ĐẾN NAY)** Error! Bookmark not
defined.

2.1. Quan hệ chính trị..... Error! Bookmark not defined.

2.1.1. Quan hệ hợp tác trong chính sách đối ngoại và an ninh chung

Error! Bookmark not defined.

2.1.2. Hiệp ước Schengen Error! Bookmark not defined.

2.2. Quan hệ kinh tế Error! Bookmark not defined.

2.2.1. Cơ chế hợp tác kinh tế Error! Bookmark not defined.

2.2.2. Các lĩnh vực hợp tác kinh tế..... Error! Bookmark not defined.

2.3. Các quan hệ khác Error! Bookmark not defined.

2.3.1 Vấn đề môi trường Error! Bookmark not defined.

2.3.2. Vấn đề y tế Error! Bookmark not defined.

**CHƯƠNG 3: ĐÁNH GIÁ QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH
CHÂU ÂU Error! Bookmark not defined.**

3.1. Đặc điểm mối quan hệ..... Error! Bookmark not defined.

3.2. Thuận lợi và khó khăn Error! Bookmark not defined.

TÀI LIỆU THAM KHẢO 9

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

EU	European Union Liên minh châu Âu
EFTA	European Free Trade Association Hiệp hội mậu dịch tự do châu Âu
EEA	European Economic Area Khu vực kinh tế châu Âu
EC	European Community Cộng đồng châu Âu
CSDP	Common Security and Defence Policy Chính sách phòng thủ và an ninh chung
CFSP	Common Foreign and Security Policy Chính sách đối ngoại và an ninh chung
OSCE	Organization for Security and Co-operation in Europe Tổ chức hợp tác và an ninh châu Âu

MỞ ĐẦU

1. Lý do lựa chọn đề tài

Nằm trên bán đảo Scandinavia cùng với Phần Lan và Thụy Điển, Na Uy là một trong những nước được xếp hạng khá cao trong vấn đề phát triển con người, an sinh và phúc lợi xã hội. Đặc biệt Na Uy là quốc gia duy nhất trên bán đảo này cho tới nay vẫn chưa tham gia vào ngôi nhà chung của khu vực châu Âu – EU, nhưng không vì thế mà Na Uy bị tách khỏi khối gắn kết chung này. Dù chưa là một thành viên của EU nhưng có thể thấy Na Uy tham gia khá tích cực vào các vấn đề của khu vực nói chung và của EU nói riêng – điều này khiến cho Na Uy không trở nên lạc lõng giữa các nước láng giềng anh em của mình. Cụ thể Na Uy là thành viên của Tổ chức hiệp ước Bắc Đại Tây Dương (NATO), tham gia vào Hiệp hội mậu dịch tự do châu Âu (EFTA), Khu vực Kinh tế châu Âu (EEA) và Hiệp định Schengen.

Với sự phát triển của Na Uy như vậy tuy nhiên có thể thấy ở Việt Nam hiện nay chưa có nhiều nghiên cứu về quốc gia này, nếu có thì hầu hết đều liên quan tới vấn đề kinh tế hoặc tới mô hình an sinh xã hội, nhà nước phúc lợi. Những nghiên cứu về chính sách đối ngoại của Na Uy hay mối quan hệ của quốc gia này với người bạn lớn là EU gần như còn là mảnh đất bị bỏ ngỏ. Trong nghiên cứu quốc tế, nghiên cứu về chính sách đối ngoại và quan hệ giữa các quốc gia được coi là một trong những nghiên cứu cơ bản khi muốn tìm hiểu về một quốc gia nào đó. Thông qua đó chúng ta có thể hiểu rõ hơn về quốc gia, đem lại cho mình những hiểu biết cần thiết khi muốn thiết lập quan hệ trên bất cứ lĩnh vực nào từ đó tránh những sai sót không đáng có cũng như giúp cho mối quan hệ đạt được kết quả tốt nhất.

Riêng đối với Na Uy, một quốc gia đặc biệt ở khu vực Bắc Âu hứa hẹn là một đối tượng nghiên cứu thú vị và hấp dẫn, đặc biệt khi đặt trong mối quan hệ với EU. Chính bởi vậy, có rất nhiều lý do để dẫn tới sự ra đời của luận văn này.

Trước hết luận văn được thực hiện nhằm trả lời những câu hỏi, vấn đề đang được đặt ra như:

- Tại sao cho tới nay Na Uy vẫn chưa ra nhập vào EU và liệu tương lai mối quan hệ này sẽ như thế nào?
- Những lý do nào đưa tới con đường mà Na Uy đang chọn hiện nay?
- Chính sách đối ngoại của Na Uy đối với EU từ năm 1992 tới nay là gì?
- Những nội dung chính được chú trọng trong chính sách đối ngoại và mối quan hệ giữa Na Uy và EU hiện nay là những lĩnh vực nào?
- Quan điểm của EU như thế nào đối với Na Uy?
- ...

Có khá nhiều câu hỏi khác nhau được đặt ra cho vấn đề này và cũng từ đó tác giả lựa chọn cho mình giả thiết: Na Uy là một chủ thể đặc biệt trong mối quan hệ với EU, mặc dù không phải là thành viên chính thức của tổ chức này nhưng EU lại là thể chế quan trọng giúp Na Uy gắn kết chặt chẽ với châu Âu lục địa cũng như tầm quan trọng của Na Uy với chính khu vực này, bởi lẽ đó cho dù Na Uy không muốn trở thành một thành viên của EU đi chăng nữa thì quốc gia này luôn là người bạn, là đối tác đáng tin cậy đối với EU. Và rất có thể mối quan hệ này sẽ tiếp tục được gìn giữ, duy trì và phát triển tiếp trong tương lai mà không có nhiều thay đổi đáng kể. Đặc biệt với mục đích làm chủ và muốn giữ vị thế quan trọng của mình, Na Uy sẽ thúc đẩy mạnh mẽ quan hệ với EU trong những lĩnh vực truyền thống và là thế mạnh của mình.

Cuối cùng là lý do vì sao nghiên cứu lại chọn mốc quan hệ từ năm 1992 tới nay. Tác giả lựa chọn phạm vi thời gian này bởi năm 1992 là một dấu mốc quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển của EU. Vào ngày 7 tháng 2 năm 1992, tại Maastricht, Hà Lan các nước thành viên của Cộng đồng châu Âu (EC) đã chính thức ký Hiệp ước Maastricht hay còn gọi là Hiệp ước Liên minh châu Âu. Từ đây EU chính thức ra đời thay thế cho EC trước đó, sự thay

đôi này là biểu tượng cho quá trình nhất thể hóa châu Âu; đánh dấu sự ra đời của một chủ thể mới đặc biệt trong quan hệ quốc tế. Kể từ lúc này, EU bắt đầu hoàn thiện vai trò “chủ thể” của mình trong quan hệ quốc tế khi lần lượt hình thành các liên minh kinh tế tiền tệ và liên minh chính trị. Đặc biệt trong đó, liên minh chính trị đồng nghĩa với việc các quốc gia trong EU sẽ cùng thực hiện một chính sách đối ngoại chung và an ninh chung tiến tới có chính sách phòng thủ chung. Với đặc điểm này, vai trò chủ thể “siêu quốc gia” của EU là vô cùng quan trọng không chỉ trong việc thiết lập quan hệ giữa EU với các quốc gia trên toàn thế giới mà còn là chìa khóa dẫn dắt, định hướng chính sách đối ngoại cho các quốc gia thành viên. Với vai trò quan trọng như vậy không lý do gì mà EU không trở thành một chủ thể độc lập trong việc nghiên cứu quan hệ quốc tế.

Với những lý do như vừa nêu ở trên và để đáp ứng nhu cầu nghiên cứu, tìm hiểu về mối quan hệ giữa Na Uy và EU, luận văn sẽ tập trung khai thác vấn đề **“QUAN HỆ GIỮA NA UY VÀ LIÊN MINH CHÂU ÂU TỪ NĂM 1992 TỚI NAY”**.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Với những lý do lựa chọn đề tài như đã nêu ra ở phần trên, luận văn hướng tới các mục tiêu như sau:

Mục tiêu tổng quát

Khái quát được tình hình quan hệ giữa Na Uy và Liên minh châu Âu trên các lĩnh vực chính trị, kinh tế, an ninh – đối ngoại, môi trường,... thông qua việc phân tích chính sách đối ngoại của Na Uy đối với Liên minh châu Âu cũng như các hiệp định song phương, đa phương và tình hình hợp tác thực tiễn giữa hai chủ thể. Trên cơ sở phân tích đó, bước đầu sẽ đưa ra những lý giải vì sao cho tới nay, sau hai lần trưng cầu dân ý không thành, Na Uy vẫn quyết định đứng ngoài tổ chức Liên minh châu Âu và dự báo tương lai của mối quan hệ đặc biệt này.

Mục tiêu cụ thể

- Hệ thống hóa các hiệp định, hiệp ước song phương, đa phương có vai trò định hướng, chi phối mối quan hệ giữa Na Uy và Liên minh châu Âu trong các lĩnh vực.

- Phân tích lợi ích, thách thức của Na Uy trong mối quan hệ với Liên minh châu Âu ở từng lĩnh vực cụ thể.

- Từ thực tiễn đi tới lý giải vì sao cho tới nay Na Uy vẫn lựa chọn “đứng ngoài” EU và tương lai mối quan hệ này sẽ ra sao?

3. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Hiện nay ở Việt Nam, có thể nhận thấy các nghiên cứu về Na Uy là chưa nhiều. Chưa có một đề tài, công trình nghiên cứu nào đi sâu, phản ánh đầy đủ, có hệ thống về nội dung và bản chất quan hệ giữa Na Uy và EU cũng như chính sách đối ngoại của quốc gia này với tổ chức siêu quốc gia EU hiện nay. Nguyên nhân cho sự hạn chế này có lẽ là do những ưu tiên trong chính sách đối ngoại ở nước ta. Trong lĩnh vực nghiên cứu về khu vực châu Âu, chúng ta có thể tìm thấy số lượng lớn các bài nghiên cứu về các nước ở khu vực Tây Âu, Đông Âu, về EU hay về các nước lớn như Anh, Pháp, Đức, Nga bởi lẽ đây được coi là những đối tác truyền thống cũng như có sự phát triển về trình độ kinh tế, có tầm ảnh hưởng lớn trên các mặt tại khu vực cũng như tại Việt Nam. Chính vì vậy, việc nghiên cứu về Na Uy ở Việt Nam chỉ tạm dừng lại ở các bài báo, bình luận trên các báo và tạp chí tuy nhiên những vấn đề được đề cập tới thường là về đời sống, văn hóa, du lịch, kinh tế... Cụ thể ta có thể tìm hiểu về “Chính sách văn hóa Na Uy” tại trang web <http://www.cinet.gov.vn> của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch Việt Nam.

Bên cạnh đó Na Uy cũng là đối tượng nghiên cứu khi được đặt trong tổng thể với các đối tượng khác (mà chủ yếu là Bắc Âu), nội dung thường tập trung vào hệ thống kinh tế, an sinh xã hội. Tiêu biểu là cuốn “Mô hình phát triển Bắc Âu” của PGS.TS Đinh Công Tuấn thuộc Viện Nghiên cứu Châu Âu.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

A. TÀI LIỆU TIẾNG VIỆT

1. Đinh Công Tuấn, *Mô hình phát triển Bắc Âu*, (2011), Nhà xuất bản Từ điển Bách Khoa.
2. Đỗ Thị Lan Phương, *Quan hệ Việt Nam – Na Uy những năm gần đây*, (1999), *Tạp chí nghiên cứu Châu Âu*, **6** (30).
3. *Na Uy – Đất nước, con người*, NXB Thế giới, 2004.
4. *Nga, Na Uy tranh cãi về vấn đề tiếp nhận người tị nạn*, ngày 30/11/2015, <http://baotintuc.vn/the-gioi/nga-na-uy-tranh-cai-ve-van-de-tiep-nhan-nguoi-ti-nan-20151130133352585.htm>
5. *Tài liệu cơ bản về EU (12/6/2013)* – Bộ Ngoại giao, Vụ châu Âu http://www.mofahcm.gov.vn/vi/mofa/cn_vakv/euro/nr040823164750/ns120612104435
6. *Thông tin cơ bản về Na Uy và quan hệ Việt Nam – Na Uy*, website Bộ Ngoại Giao Việt Nam http://www.mofa.gov.vn/vi/cn_vakv/euro/nr040819111625/ns130131213543
7. *Thủ tướng Anh phản đối mô hình EU trong quan hệ với Na Uy*, ngày 29/10/2015 <http://vov.vn/thegioi/thu-tuong-anh-phan-doi-mo-hinh-eu-trong-quan-he-voi-nauy-445253.vov>
8. *Quan hệ Việt Nam – Na Uy sẽ phát triển sâu rộng hơn*, ngày 17/04/2015, <http://vtv.vn/viet-nam-va-the-gioi/quan-he-viet-nam-na-uy-se-phat-trien-sau-rong-hon-20150416153418312.htm>

B. TÀI LIỆU TIẾNG ANH

B.1. NAUY

1. *A more ambitious Norwegian development policy*

http://www.norway-coe.org/News--Events/Norwegian-Foreign-Policy/Norwegian_development_policy/

2. *A Short History of Norway*

<http://www.norway.org.uk/studywork/study/learning-norwegian/Norway-For-Young-People/History/Historical-Figures/>

3. *Doublethink: the two faces of Norway's foreign and development policy*

<http://www.eldis.org/go/topics/resource-guides/norwegian-research/aid&id=50449&type=Document#.UV2m9EphNS0>

4. *History of Norway*

<http://www.lonelyplanet.com/norway/history>

5. *History of Norway*

<http://www.norwaydirect.com/norway/history-of-norway/>

6. Norwegian Ministry of Foreign Affairs, *Interests, responsibilities and opportunities – The main features of Norwegian foreign policy*, Report No.15 (2008 – 2009) to the Storting

http://www.regjeringen.no/pages/14607054/PDFS/STM200820090015000EN_PDFS.pdf

7. *Norway after WW2*

<http://www.norway.org/aboutnorway/history/after1814/postww2/>

8. *Norway – Foreign policy*

<http://www.nationsencyclopedia.com/World-Leaders-2003/Norway-FOREIGN-POLICY.html>

9. *Norway's foreign policy priorities for 2012*

http://www.norway-un.org/NorwayandUN/Norwegian_Politics/Norways-foreign-policy---2012/

10. *Norwegian history: World War II*

<http://introengelsk.cappelendamm.no/c35009/artikkel/vis.html?tid=35431>

B.2. NAUY - EU

1. *Agreement on the European Economic Area*

http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/living_and_working_in_the_internal_market/em0024_en.htm

2. Bjorn Tore Godal, *Norway and 20 years of EEA*, Norwegian Institute of International Affairs.

3. Christopher Malinowski, *Can Game theory be used to evaluate Norway's relationship with the EU?*, University of East Anglia

https://www.uea.ac.uk/documents/953219/967353/Malinowski_C+Norway.pdf/ef96a23f-d792-4c85-beb7-3f1cfbbb4372

4. *Cooperation with the EU about foreign and security policy*

http://www.norwegianembassy.hr/News_and_events/Cooperation-with-the-EU-about-foreign-and-security-policy/

5. Dr. Clara Portela (Singapore Management University, Singapore) and Dr. Kolja Raube (ARENA, University of Oslo, Norway), *Coherence in EU Foreign Policy: Exploring Sources and Remedies*, Paper presented at the European Studies Association Bi-annual Convention, Los Angeles, April 2009. [http://aei.pitt.edu/33122/1/portela_clara_\(2\).pdf](http://aei.pitt.edu/33122/1/portela_clara_(2).pdf)

6. *Enlargement of the EU and the EEA*

http://www.eu-norway.org/about/41C3B197_B600_4489_8D22_A35FA685B979/#.U2Wl8qLMePE

7. *EU's relations with EFTA and the European Economic Area*

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/7/25/01/index.tkl?all=1&pos=355

8. *EU threatens to punish Norway for breaching EEA agreement*

<http://www.euractiv.com/consumers/eu-threatens-punish-selfish-norw-news-517431>

9. *Foreign policy address to the Storting*, 10 February 2011

http://www.regjeringen.no/en/archive/Stoltenbergs-2nd-Government/Ministry-of-Foreign-Affairs/taler-og-artikler/2011/address_110211.html?id=633292

10. *Foreign Policy in a Time of Change – Challenges for Norway and the EU*

http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/Whats-new/Speeches-and-articles/speeches_foreign/2012/europeconference2012_address.html?id=675138

11. *Foreign relations*

<http://www.globalsecurity.org/military/world/europe/no-forrel.htm>

12. Helen Sjursen, *From fly in the ointment to accomplice: Norway in EU foreign and security policy*, Paper prepared for the 3rd international conference on Democracy as Idea and Practice, Oslo 12 – 13 January 2010.

http://www.uio.no/english/research/interfaculty-research-areas/democracy/news-and-events/events/conferences/2012/papers-2012/Sjursen_wshop3.pdf

13. *Negotiations with the EU on the EEA and Norway Grants*, news story 22.01.2014

<http://www.regjeringen.no/en/dep/ud/whats-new/news/2014/norway-grants.html?id=749718>

14. *Norway and the EU Foreign and Security Policy*

http://www.eu-norway.org/eu/policyareas/foreign_policy/Foreign_Policy/

15. Norwegian Ministry of Foreign Affairs, *Norway and the EU – partners for Europe*

http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/eu/norge_og_eu_2011.pdf

16. *Norway and the EU Regional Policy*

http://www.eu-norway.org/eu/policyareas/Regional_Policy/#.U09Z_qJOT8

17. *Norway – foreign policy*

<http://www.nationsencyclopedia.com/World-Leaders-2003/Norway-FOREIGN-POLICY.html>

18. *Norway, the EEA Agreement and Norway's other agreements with the EU*

<http://www.eu-norway.org/news1/Norway-the-EEA-Agreement-and-Norways-other-agreements-with-the-EU/#.U2WkJqLMePE>

19. *Norway, the EEA Agreement and Norway's other agreements with the EU*

<http://www.eu-norway.org/news1/Norway-the-EEA-Agreement-and-Norways-other-agreements-with-the-EU/#.U09dE6JOT8>

20. *Norway in Europe, The Norwegian Government's strategy for cooperation with the EU 2014 – 2017.*

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/ud/vedlegg/europa/norway_in_europe.pdf

21. *Norway in Europe, The Government's work programme for cooperation with the EU 2015.*

https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/ud/dokumenter/planer/eu_programme_2015.pdf

22. *Norway participated in conference on European common foreign and security policy*

http://www.norway.gr/News_and_events/Curent-affairs/Norway-participated-in-conference-on-European-common-foreign-and-security-policy/#.U9e9OeN_siw

23. *Norway promises to reduce tax on imported EU meat and cheese*

<http://www.euractiv.com/innovation-enterprise/norways-government-promises-redu-news-531759>

24. *Norway sparks debate on future of EU relations*

<http://www.euractiv.com/global-europe/norway-sparks-debate-future-eu-r-news-510204>

25. *Norway's agreements with the European Union* – Official Norwegian Reports NOU 2012: 2

http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/eu/nou2012_2_chapter26.pdf

26. *Norway's agreements with the European Union* – Official Norwegian Reports NOU 2012: 2– Chapter 28: The Way forward

http://www.eu-norway.org/Global/SiteFolders/webeu/NOU2012_2_%20Chapter28.pdf

27. *Norway's agreements with the EU* – Chapter 3

http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/eu/nou2012_2_chapter03.pdf

28. *Norway's financial contribution*

<http://www.eu-norway.org/eu/Financial-contribution/#.U2YO66JOT9>

29. *Norway's relationship with the EU* (PDF)

30. *Norwegian views on Europe 2020*– Herman Van Rompuy)

<http://www.eu-norway.org/PageFiles/398304/Herman%20Van%20Rompuy.pdf>

31. *Norwegians say no to EU membership ahead of general election*

<http://www.euractiv.com/enlargement/norwegians-eu-membership-ahead-g-news-529950>

32. *Outside and Inside*, Norway's European Dilemma, Chapter 1

http://www.regjeringen.no/pages/36798821/PDFS/NOU201220120002000EN_PDFS.pdf

33. *Outside and Inside*, Norway's European Dilemma, Chapter 13:
Other parties' view on Norway's agreements with the EU

http://www.eu-norway.org/Global/SiteFolders/webeu/NOU2012_2_Chapter%2013.pdf

34. *Outside and Inside*, Norway's European Dilemma, Chapter 27

http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/eu/nou2012_2_chapter27.pdf

35. *The EEA Agreement and Norway's other agreements with the EU*

http://www.eu-norway.org/Global/SiteFolders/webeu/MeldSt5_UD_ENG.PDF

36. *The foreign policy of Norway*

<http://www.baltic21.org/foreign-policy/norway.html>

37. *The Government's strategy for cooperation with the EU*

<http://www.eu-norway.org/news1/The-Governments-strategy-for-cooperation-with-the-EU-/#.VqmDKJqLTDc>, truy cập ngày

11/08/2015.

38. *What are EFTA and EEA?*

http://www.eu-oplysningen.dk/euo_en/spsv/all/96/

39. *Why did Norway not join the European Union?*

<http://diemperdidi.info/nordicnotes/vol06/articles/johnson2.html>

40. *Why isn't Norway in the EU?*

<http://www.euronews.com/2013/03/29/norway-and-the-eu/>